การประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

Assessing the School-Community Relationship Promotion Project in Small-Sized Schools under the Jurisdiction of Secondary Education Service Area Office, Khamphaeng Phet Province

อุไรวรรณ คัชพงษ์[1] และ ประจบ ขวัญมั่น[2]*

Uraiwan Khatchaphong[1] and Prajob Kwanman[2]*

[1]สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร 62000

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000, Thailand

[2]สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร 62000

Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: taew1935@gmail.com

(Received: 21 June 2023; Revised: 3 August 2023; Accepted: 1 September 2023)

Abstract: The objective of this research is to evaluate and identify ways to enhance the relationship between small-sized schools and the communities within the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office in Kamphaeng Phet. The research methodology involved conducting surveys for project evaluation and studying development strategies. The research tools used included project evaluation questionnaires and interviews for development strategies. Data analysis involved frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research findings indicate that the overall ratings were at a high level. The recommended development strategies encompass various aspects, including clear goal-focused indicators, informed writing principles, 21st-century skills development for students, optimized budget allocation, teacher support in project writing and capacity building, SWOT analysis, committee assignments, PDCA-based planning meetings, and enhanced collaboration networks through channels like LINE, school websites, and community announcements. These strategies aim to improve the educational environment comprehensively.

Keywords: Project evaluation, Kamphaeng Phet, small size school, school and communities

บทคัดย่อ: บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน และ เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการประเมินโครงการ และแบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร คือ ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน เน้นเป้าหมายและผลลัพธ์ การเขียน

หลักการและเหตุผลโดยยึดข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้แสดงทักษะในศตวรรษที่ พิจารณาความคุ้มค่าของงบประมาณที่เหมาะสม สนับสนุนพัฒนาทักษะความรู้ในการเขียนโครงการ การวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย และปัญหาที่เกิดขึ้น กำหนดผู้รับผิดชอบในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการประชุม วางแผนก่อนดำเนินกิจกรรม โดยใช้วงจรบริหารคุณภาพ (PDCA process) สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับเครือข่ายอย่างทั่วถึง ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น ไลน์แอพพลิเคชัน, เว็บไซต์ของโรงเรียน และ การประกาศข่าวแก่ชุมชน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ กำแพงเพชร โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนกับชุมชน

คำนำ

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรองรับและปรับปรุงการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (Phuangsomjit, 2017) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการศึกษาในสถานศึกษา การมีการร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนช่วยส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมทรัพยากรทางการเงินและวัสดุอุปกรณ์ การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในระยะยาว (Rittiyoong and Kositpimanwet, 2022) ซึ่งการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษาตามความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชน (Gross *et al*., 2015) เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนจากชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลดีต่อการศึกษาในโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก เป็นโรงเรียนแบบหนึ่งที่ดำเนินการบริหารการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษา ที่เห็นความสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและโรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดได้ (Aryeh-Adjei, 2021) โครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กจัดขึ้นเพื่อเพิ่มความมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โครงการนี้ได้มีการวางแผนการดำเนินงานและเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความพึงพอใจของชุมชนต่อโรงเรียน การดำเนินโครงการนี้ต้องมีการประชาสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าร่วมกิจกรรม (Aksorn and Wannakit, 2018) ในการดำเนินโครงการควรมีการประเมินโครงการเพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหาตลอดกระบวนการดำเนินโครงการ รวมถึงการคำนึงถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ เพื่อให้โครงการสามารถสร้างผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้เป็นอย่างดี รวมถึงการทำการประเมินก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินโครงการเพื่อเป็นการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินโครงการ (Meirkhanova *et al*., 2023)

สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาได้บรรลุตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ และชุมชนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งพบปัญหาในการดำเนินการประเมินโครงการส่วนใหญ่ ได้แก่ โครงการขาดการประเมินผลผลิตของโครงการอย่างเป็นระบบ มีเพียงการสรุปโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กเพียงอย่างเดียว และแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อ

สร้างความร่วมมือและให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร และ เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) เพื่อประเมินโครงการ และหาแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม 2563 ถึง เดือนกันยายน 2564 พื้นที่วิจัย ได้แก่ วังตะเคียนประชานุสรณ์ โรงเรียนหนองกองพิทยาคม โรงเรียนบ่อแก้ววิทยา โรงเรียนพิไกรวิทยา โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 2 กำแพงเพชร โรงเรียนราษฎร์ปรีชาวิทยาคม โรงเรียนโกสัมพีวิทยา โรงเรียนสักงามวิทยา โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินดาศักดิ์ โรงเรียนปางมะค่าวิทยาคม และ โรงเรียนวังไทรวิทยาคม รวมทั้งสิ้น 11 แห่ง ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และ การเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนของการศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบการประเมินเพื่อตัดสิน (CIPP model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการเนินงาน และด้านผลผลิต (Stufflebeam, 2002)

ซึ่งขั้นตอนในการวิจัยในแต่ละมิติของการประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน มีประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งมีรายละเอียด ดัง Table 1

Table 1. Methodology of research

Dimension of Evaluation	Sampling and Key information	Research instrument	Collection of data	Analysis of data	Scoring of criteria
Context	379 samples of school personnel including 14 school administrators, 222 teachers, and 143 members of the school board	Questionnaires of school personnel	Bring the questionnaire to evaluate the initiative to the relationship between school and communities to deliver the questionnaire	Utilizing by descriptive statistics such as mean and standard deviation	Extremely suit abled (4.51-5.00) Very suit abled (3.51 – 4.50) Moderately suit abled (2.51 – 3.50)
Input					
Process					
Product					

Dimension of Evaluation	Sampling and Key information	Research instrument	Collection of data	Analysis of data	Scoring of criteria
			directly to the sample and collect it manually		Slightly suit abled (1.51 – 2.50) The most slightly suit abled (1.00 – 1.51)
In-depth interview	17 samples of school personals including 4 The school's director and deputy director, 4 the academic head and the teacher in charge of the project to promote school-community relationships, 3 the district director or deputy director of the educational area, 3 special and academics or professors in university	Semi-structured interview regarding the assessment parameters for the initiative to the relationship between school and communities	Some of the researchers conducted their own interviews. and some were mailed with a self-addressed stamped envelope attached to enable questionnaire return.	Utilizing by descriptive statistics such as frequency and content analysis	-

ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะของการประเมินและมีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทำให้สามารถสร้างความเข้าใจและการเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และสามารถวางแผนการปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา ตามกรอบแนวคิดการประเมินโครงการและการพัฒนาโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินโครงการและการพัฒนาโครงการส่งเสริม

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก และ ส่วนที่ 2 แนวทางการประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินโครงการและการพัฒนาโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

จากการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะเห็นว่า ด้านกระบวนการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านบริบทโครงการ ดัง Table 2

Table 2. Evaluation of Suitability for the Project on School-Community Relationship: A Case Study of a Small-Sized School

Issue	Mean	S.D.	Level of suitable	Result
Context evaluation	3.79	0.71	Very suit abled	Passed
Input evaluation	3.94	0.49	Very suit abled	Passed
Process evaluation	4.12	0.42	Very suit abled	Passed
Product evaluation	4.05	0.39	Very suit abled	Passed
Overall	3.97	0.38	Very suit abled	Passed

Remarks: 4.51-5.00 = Extremely suit abled, 3.51 - 4.50 = Very suit abled, 2.51 - 3.50 = Moderately suit abled, 1.51 - 2.50 = Slightly suit abled, 1.00 - 1.51 = The most slightly suit abled

การประเมินบริบทของโครงการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ ด้านหลักการและเหตุผลของโครงการ คือแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ด้านตัวชี้วัดของโครงการ คือ ใช้ประเมินผลความสำเร็จของโครงการได้จริง ด้านเป้าหมายของโครงการ คือมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านผลที่คาดว่าจะได้รับ คือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แสดงรายละเอียดดัง Table 3

Table 3. Evaluation of Suitability for the Project on School-Community Relationship: A Case Study of a Small-Sized School: A context evaluation

Issue	Mean	S.D.	Level of suitable	Result
Principles and rationale	3.78	0.78	Very suit abled	Passed
Objectives	3.82	0.73	Very suit abled	Passed
Indicators	3.76	0.77	Very suit abled	Passed
Goals	3.81	0.77	Very suit abled	Passed
Expected outcomes	3.79	0.77	Very suit abled	Passed
Overall	3.79	0.71	Very suit abled	Passed

Remarks: 4.51-5.00 = Extremely suit abled, 3.51 – 4.50 = Very suit abled, 2.51 – 3.50 = Moderately suit abled, 1.51 – 2.50 = Slightly suit abled, 1.00 – 1.51 = The most slightly suit abled

การประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ ด้านบุคลากร คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ด้านงบประมาณ คือผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบโครงการ จัดหาแหล่งสนับสนุนงบประมาณเพิ่มสำหรับการจัดกิจกรรมในโครงการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ ผู้ปกครอง สนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม ด้านสถานที่ คือ หน่วยงานท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนสถานที่สำหรับการจัดทำโครงการ และด้านเอกสารโครงการ คือผู้บริหารและคณะกรรมการ ร่วมกันเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับเอกสารโครงการ แสดงรายละเอียดดัง Table 4

Table 4. Evaluation of Suitability for the Project on School-Community Relationship: A Case Study of a Small-Sized School: A input evaluation

Issue	Mean	S.D.	Level of suitable	Result
Personnel	3.74	0.83	Very suit abled	Passed
Budget	3.70	0.86	Very suit abled	Passed
Materials and equipment	3.95	0.50	Very suit abled	Passed
Infrastructure	4.15	0.53	Very suit abled	Passed
Documentation	4.16	0.50	Very suit abled	Passed
Overall	3.94	0.49	Very suit abled	Passed

Remarks: 4.51-5.00 = Extremely suit abled, 3.51 – 4.50 = Very suit abled, 2.51 – 3.50 = Moderately suit abled, 1.51 – 2.50 = Slightly suit abled, 1.00 – 1.51 = The most slightly suit abled

การประเมินกระบวนการดำเนินงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ ด้านการวางแผน คือ ผู้บริหาร และคณะกรรมการร่วมกัน ให้ข้อเสนอแนะ การวางแผนโครงการของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ด้านการดำเนินงาน คือครูผู้รับผิดชอบโครงการ นำแผนโครงการมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการนิเทศติดตาม คือ ผู้บริหาร และคณะกรรมการร่วมประเมินการการนิเทศติดตามโครงการของครูผู้รับผิดชอบโครงการ และด้านการปรับปรุงแก้ไข คือผู้บริหาร คณะกรรมการ และครูผู้รับผิดชอบโครงการร่วมกันประชุม รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคของโครงการ แสดงรายละเอียดดัง Table 5

Table 5. Evaluation of Suitability for the Project on School-Community Relationship: A Case Study of a Small-Sized School: A process evaluation

Issue	Mean	S.D.	Level of suitable	Result
Planning	4.14	0.56	Very suit abled	Passed
Implementation	4.12	0.45	Very suit abled	Passed
Monitoring	4.15	0.50	Very suit abled	Passed
Feedback and adjustment	4.05	0.56	Very suit abled	Passed
Overall	4.12	0.42	Very suit abled	Passed

Remarks: 4.51-5.00 = Extremely suit abled, 3.51 – 4.50 = Very suit abled, 2.51 – 3.50 = Moderately suit abled, 1.51 – 2.50 = Slightly suit abled, 1.00 – 1.51 = The most slightly suit abled

การประเมินผลผลิต พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ ด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ด้านสถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาได้บรรลุตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือสถานศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และด้านชุมชนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ ชุมชนมีความพึงพอใจต่อผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาชุมชนมีความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษาในพื้นที่ แสดงรายละเอียดดัง Table 6

Table 6. Evaluation of Suitability for the Project on School-Community Relationship: A Case Study of a Small-Sized School: A product evaluation

Issue	Mean	S.D.	Level of suitable	Result
Participation of the community in educational	4.28	0.52	Very suit abled	Passed
Educational management	4.29	0.52	Very suit abled	Passed
Satisfied of educational management	4.15	0.49	Very suit abled	Passed
Overall	4.05	0.39	Very suit abled	Passed

Remarks: 4.51-5.00 = Extremely suit abled, 3.51 – 4.50 = Very suit abled, 2.51 – 3.50 = Moderately suit abled, 1.51 – 2.50 = Slightly suit abled, 1.00 – 1.51 = The most slightly suit abled

ส่วนที่ 2 แนวทางการประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยการจัดความถี่ ปรากฏผลดังนี้

ด้านบริบทของโครงการ คือ ด้านตัวชี้วัดของโครงการ ควรมีการกำหนดตัวชีวัดต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ และสามารถวัดผลได้ โดยคำนึงถึงเป้าหมายและผลลัพธ์เป็นสำคัญ ต้องท้าทาย และสามารถทำให้สำเร็จได้และมีการปรับปรุงแก้ไข โดยผลลัพธ์ที่ได้ต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านหลักการและเหตุผลของโครงการ ควรมีการเขียนหลักการและเหตุผล โดยยึดข้อมูลสาระสนเทศกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลในการเขียนข้อมูลและเหตุผล และคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนในอนาคตและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ และด้านผลที่คาดว่าจะได้รับ ควรเขียนผลที่คาดถึงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่แสดงให้เห็นการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นเชิงปริมาณและผลเชิงคุณภาพ

ด้านปัจจัยนำเข้า คือ ด้านงบประมาณ พิจารณาความคุ้มค่าของงบประมาณ ต้องยึดหลักความพอเพียง หลักประสิทธิภาพ หลักความเป็นธรรม และหลักความเสมอภาค โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับโรงเรียนและนักเรียนเป็นหลัก ด้านบุคลากร ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาครูในการอบรมหรือให้ความรู้พัฒนา ศักยภาพของครูให้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการเขียนโครงการในโรงเรียน เพื่อจะได้สามารถวางแผนการปฏิบัติอย่างละเอียดและชัดเจน และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ วางแผนการทำงาน แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการพิจารณา เสนอขออนุมัติโครงการ งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ทุกครั้งที่จัดซื้อ มีการจัดซื้อโดยผ่านกระบวนการตามระเบียบวัสดุให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ โดยยึดราคากลางเป็นหลัก

ด้านกระบวนการดำเนินงาน คือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข เมื่อโครงการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้รับผิดชอบสรุปรายงานผลการดำเนินงานทันที พร้อมทั้งนำผลของโครงการมาวิเคราะห์ SWOT หาจุดเด่นจุดด้อยและปัญหาที่เกิดระหว่างดำเนินโครงการเพื่อการพัฒนาต่อไป ด้านการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบให้ตรงกับกิจกรรมในโครงการ มอบหมายกระจายอำนาจให้ครูดำเนินการและมีส่วนร่วม ในรูปแบบของคณะกรรมการ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสามารถมีสัมพันธ์กับชุมชนได้เป็นอย่างดี ด้านการวางแผน มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง โดยใช้กระบวนการ PDCA วางแผนจัดตั้งคณะกรรมการ ร่วมกันคิดและดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน กำหนดแนวทางต่าง ๆ ติดตามการดำเนินงาน คอยช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหา

ด้านผลผลิต คือ ด้านชุมชนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการมีการประชุมปรึกษาหารือ โดยเน้นบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง และมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาประสานงานระหว่างสถานศึกษา กับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครองเครือข่ายผู้ปกครองโดยมีตัวแทนระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน มีการจัดตั้งกลุ่ม LINE ของห้องเรียน มีเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้ทราบโดยทั่วถึงกัน ด้านสถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาได้บรรลุตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ จัดทำแหล่งเรียนรู้ประสานขอความอนุเคราะห์สถานที่การใช้สถานที่และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน โดยโรงเรียนนำนักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญา และเรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่เข้าร่วมเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้นั้น และด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เลือกช่องทางที่ชุมชนเข้าได้ถึงสะดวก ส่งเสริมชุมชนออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ และเว็บเพจโรงเรียน line facebook หรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน

วิจารณ์

จากผลการศึกษา พบว่า

1. การประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้ 1.1) การประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ด้านปัจจัยบริบทของโครงการมีหลักการและเหตุผลของโครงการแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา (Ritjaroon, 2014) มีวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพราะว่า วัตถุประสงค์ในโครงการมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ชัดเจนและมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน (Stefanski *et al.,* 2016) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนมีคณะกรรมการโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยด้านบุคลากร พบว่าครูผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความสามารถ ที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ ตามด้วยครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และผู้บริหาร และคณะกรรมการ ร่วมกันเสนอแนะแนวทางให้กับการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บิหารได้มีการวางแผนการดำเนินโครงการและให้ครูที่มีความรู้ ความสามารถ มารับผิดชอบในการการดำเนินโครงการ จัดหาแหล่งสนับสนุนงบประมาณเพิ่มสำหรับการจัดกิจกรรมในโครงการ ผู้บริหาร เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากชุมชนทำให้

งบประมาณเพียงพอในการดำเนินการ ซึ่งทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการช่วยให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จได้ (Thammawithikul, 2009) และคณะกรรมการ ร่วมกันเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับเอกสารโครงการ ผู้บริหาร และคณะกรรมการร่วมประเมินการการนิเทศติดตามโครงการของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินงานชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ จัดกิจกรรม นิเทศงาน รวมถึงการประเมินงานได้อย่างชัดเจนและง่ายขึ้น และร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการดำเนินงาน สถานศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ชุมชนมีความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษาในพื้นที่ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของปัจจัยทั้งสามด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ Nimtubtim *et al*. (2018) ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ จะช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น จนสามารถพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับการศึกษาของ Boonmaphi *et al*. (2018) ที่พบว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขตภาคเหนือตอนบน คือ 1) หลักการของรูปแบบใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน หลักความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 2) วัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการให้ชุมชน เข้ามาให้รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 3) สาระสำคัญของรูปแบบประกอบด้วย มิติด้านหน้าที่ทางการบริหาร ได้แก่ การวางแผนการจัดองค์การการนำและการควบคุม กำกับติดตาม ในมิติด้านภารกิจการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารงานทั่วไป และในมิติคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือ และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ส่วนชุมชน ขึ้นอยู่กับความตระหนักเห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. แนวทางการประเมินโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อภิปรายผลดังนี้ 1) ด้านบริบทของโครงการ ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดต้องมีความชัดเจน และสามารถวัดผลได้ โดยคำนึงถึงเป้าหมายและผลลัพธ์ สามารถทำให้สำเร็จได้และมีการปรับปรุงแก้ไข มีการเขียนหลักการและเหตุผล โดยยึดข้อมูลสารสนเทศกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลในการเขียนข้อมูลและเหตุผล และคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนในอนาคต และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ และควรเขียนผลที่คาดถึงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่แสดงให้เห็นการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นเชิงปริมาณและผลเชิงคุณภาพ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ควรพิจารณาความคุ้มค่าของงบประมาณ ต้องยึดหลักความพอเพียง หลักประสิทธิภาพ หลักความเป็นธรรม และหลักความเสมอภาค โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับโรงเรียนและนักเรียนเป็นหลัก รวมถึงการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ทุกครั้งที่จัดซื้อ มีการจัดซื้อโดยผ่านกระบวนการตามระเบียบวัสดุให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ โดยยึดราคากลางเป็นหลัก สำหรับบุคลากร ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาครูในการอบรมหรือให้ความรู้พัฒนาศักยภาพของครูให้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการเขียนโครงการในโรงเรียน เพื่อจะได้สามารถวางแผนการ ปฏิบัติอย่างละเอียดและชัดเจน (Intachaisri, 2023) 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน เมื่อโครงการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วให้ผู้รับผิดชอบสรุปรายงานผลการดำเนินงาน

ทันที พร้อมทั้งนำผลของโครงการมาวิเคราะห์ SWOT หาจุดเด่นจุดด้อยและปัญหาที่เกิดระหว่างดำเนินโครงการ ควรกำหนดผู้รับผิดชอบให้ตรงกับกิจกรรมในโครงการให้ครูดำเนินการและมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ และมีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง โดยใช้กระบวนการ PDCA วางแผนจัดตั้งคณะกรรมการ ร่วมกันคิดและดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน 4) ด้านผลผลิต โรงเรียนควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการมีการประชุมปรึกษาหารือ โดยเน้นบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาประสานงานระหว่างสถานศึกษา กับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครองโดยมีตัวแทนระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน มีการจัดตั้งกลุ่ม LINE ของห้องเรียน มีเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อแจ้งข่าวสารต่าง ๆ หรือใช้เสียงตามสายและการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน ให้ทราบโดยทั่วถึงกัน จัดทำแหล่งเรียนรู้ประสานขอความอนุเคราะห์สถานที่การใช้สถานที่และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสอดคล้องกับการศึกษาของ ที่พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนด้วยการตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียน จัดทำเอกสาร และแผ่นพับ แจกผู้ปกครองอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ มีการพัฒนาทักษะให้กับบุคลากร ในเรื่องที่ชุมชนสนใจและจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความ รักความเข้าใจถึงสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนของตนเอง (Pachanavon and Koedsuwan, 2021) และ มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ทราบถึงกิจกรรมให้เหมาะสม และเพียงพอเพื่อที่จะให้บริการแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง (Kainark *et al*., 2019) เช่นเดียวกับการศึกษาของ Stefanski *et al*. (2016) ที่ชี้ให้เห็นว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน การปรับปรุงโรงเรียนและเสริมสร้างครอบครัว ความร่วมมือเป็นพันธกิจของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในชุมชนที่มากขึ้นในกระบวนการโครงสร้าง วัตถุประสงค์และประเภทของการมีส่วนร่วมในครอบครัว รูปแบบความร่วมมือที่มุ่งเน้นไปที่บทบาทของครอบครัวเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวในการเป็นผู้มีส่วนร่วมของโรงเรียน และชุมชน เช่นเดียวกับ Bartz *et al*. (2018) ที่พบว่าการเสริมสร้างความสำเร็จในโรงเรียนของเด็กผ่านโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวโดยให้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวันแก่นักเรียนที่สื่อสารถึงวิชาการผ่านความคิดในเชิงบวก การสร้างแรงจูงใจภายใน ที่มุ่งเน้นประสบความสำเร็จทางวิชาการ ให้ความรักและการสนับสนุนรวมกับโครงสร้างและระเบียบวินัย การให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันซึ่งปลูกคุณค่าของการศึกษา และเสริมสร้างชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจ มีสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่บ้าน ในพื้นชุมชน เป็นสิ่งที่สนับสนุนความสำเร็จทางวิชาการที่โรงเรียน

สรุป

การศึกษานี้เน้นบริบทและความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วัตถุประสงค์, ตัวชี้วัด, และเป้าหมายของโครงการได้รับการออกแบบให้เหมาะสมและสามารถประเมินได้ประสิทธิภาพ ชุมชนมีส่วนร่วมและพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การสัมภาษณ์ทำให้สามารถเห็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน และโรงเรียนสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน ผลของการวิจัยส่งผลกระทบเชิงสังคมอย่างกว้างขวาง โดยช่วยเสริมสร้างความรู้และความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและชุมชน และเสนอแนะในการใช้งบประมาณด้วยความประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

Aksorn, P. and N. Wannakit 2018. Guidelines for the participation role development of basic education commission in schools under the Secondary Educational Service Area Office 27. Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University 15(70): 159-170. (in Thai)

Aryeh-Adjei, A. A. 2021. Community participation in school management of Ghanaian schools. Journal of Interdisciplinary Studies in Education 10(SI): 79-95.

Bartz, D. E., C. Karnes and P. Rice. 2018. Enhancing children's school success through parent involvement/family engagement programs. Journal of Education and Social Policy 5(1): 28–34.

Boonmaphi, T., S. Tanya, K. Nakvichet and S. Chaisuwan. 2018. A model of cooperating status between the small sized schools and their communities in the upper northern Thailand. NRRU Community Research Journal 12(1): 73-86. (in Thai)

Gill, S. L. 2020. Qualitative sampling methods. Journal of Human Lactation 36(4): 579–581.

Gross, J. M.S., S.J. Haines, C. Hill, G.L. Francis, M. Blue-Banning and A. P. Turnbull. 2015. Strong school–community partnerships in inclusive schools are "part of the fabric of the school….we count on them." School Community Journal 25(2): 9-34.

Intachaisri, P. (2023). Needs Assessment to Self-Development of Teacher's Competencies in Local Administration Schools in Lamphun, Thailand. Journal of Community Development and Life Quality, 11(2), 115-122. (in Thai)

Kainark, R., P. Saengsai and Phrakhrukittiyanawisit. 2019. The guideline of relationship building between school and community based on Buddhist educational admiration of schools under office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area 3. Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU 6(1): 130-144. (in Thai)

Meirkhanova, Y., S. Kupeshova, A. Mottaeva, T. Dzholdosheva and T. Kamchibekov. 2023. Project management in the system of education. E3S Web of Conferences, 381: 02014, doi: 10.1051/e3sconf/202338102014

Nimtubtim, L., T. Monthaisong and N. Dechsura. 2018. Roles of the basic school commissions in supporting learning resources of schools under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU 5(2): 86-95. (in Thai)

Pachanavon, A. and S. Koedsuwan. 2021. The relationship enhancement between schools and communities of schools under Saraburi Primary Education Service Area Office 2. Journal of MCU

Social Science Review 10(3): 210–224. (in Thai)

Phuangsomjit, C. 2017. Establishing school–community relationships. Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts) 10(2): 1342-1354. (in Thai)

Ritjaroon, P. 2014. Project evaluation techniques. House of Kermyst 1 p. (in Thai)

Rittiyoong, W. and E. Kositpimanwet. 2022. Educational resource mobilization. Journal of Mani Chettha Ram Wat Chommani 5(2): 134-148. (in Thai)

Ruksasaeng, P. and Phusee-orn, S. 2022. The development of reading literacy enhancement program by program for international student assessment (PISA). Social Sciences Research and Academic Journal, 17(1), 131-144. (in Thai)

Stefanski, A., L. Valli and R. Jacobson. 2016. Beyond involvement and engagement: The role of the family in school–community partnerships. School Community Journal 26(2): 135–160.

Stufflebeam, D. L. 2002. The CIPP model for evaluation. PP. 279-317. In: D.L. Stufflebeam, G.F. Madaus and T. Kellaghan (eds.) Evaluation Model: Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation. 2nd ed. Kluwer Academic Publishers, Boston.

Thammawithikul, A. 2009. Internal supervision process. Akson Service Publishing. (in Thai)